

Episcopia Română Unită cu Roma,
Greco-Catolică Oradea

Universitatea Babeș-Bolyai
Facultatea de Teologie Greco-Catolică
Departamentul Oradea

Seminarul Teologic Greco-Catolic
Sfinții Trei Ierarhi, Oradea

Simpozion internațional desfășurat sub egida Școlii Ardelene

Primul Conciliu Ecumenic de la Niceea

O mie șapte sute de ani de continuitate și inovație în Tradiția Bisericii

Oradea, 16-18 oct. 2025

Joi / Thursday, 16 oct.

16.30 Cuvânt de deschidere

PSS Virgil Bercea

Cristian Barta, decanul Facultății de Teologie Greco-Catolică

16.50 Cristian Bădiliță

Contextul, miza și sursele istorice ale Sinodului de la Niceea 325

17.40 – Conversatorium

18.00 – Pauză / Tea break

Vineri / Friday, 17 oct.

- 09.00 Alexandru Buzalic
Niceea, un salt calitativ în istoria creștinismului
- 09.20 Lucian Dîncă
Sfântul Atanasie de Alexandria apărător al dogmei niceene
- 09.40 Lucian Colda
Între Apus și Răsărit: Sfântul Hosius de Cordoba, apologet și garant al dreptei credințe niceene
- 10.00 Conversatorium
- 10.20 Pauză / Coffee break
- 10.30 Cristian Barta
De la Lógos la Pnèuma: Simbolul de credință de la Niceea (325), între definirea dogmatică și experiența eclezială
- 10.50 Ines Angeli Murzaku
Nicaea 325: Where Tradition Met Innovation
- 11.10 Pavol Dancak
Philosophical-theological reflection on the absence of the concept of logos in the nicene-constantinople creed
- 11.30 Conversatorium
- 11.50 Pauză / Coffee break
- 12.00 Vasile Stanciu
Părinții Bisericii si Muzica
- 12.20 Cristian Bălănean
“Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire”: perpetuări și receptări (neo)origeniste în eschatologia lui Balthazar și Rahner
- 12.40 Marcel Mojzeš (online)
San Pafnuzio come il difensore del clero uxorato al Primo concilio ecumenico di Nicea
- 13.00 Conversatorium
- 13.20 Pauză / Coffee break
- 17.30 Edward G. Farrugia, SJ
Nicaea I: innovation or renovation? (online)
- 18.20 Conversatorium
- 18.40 Pauză / Tea break

Sâmbătă / Saturday, 18 oct.

08.00 Liturghie arhierescă cu hirotonire de diaconi, Biserica Sf. Gheorghe

09.30 - 10.50 secțiunea doctoranzi / doctoral students

09.30 Sergiu Chiriloaei

La crisi della libertà nella postmodernità: verso una cultura dell'indifferenza

09.40 Mihaela Goția

Structuri sacre și adaptare culturală: studiul rezilienței creștine prin lentila fenomenologiei religiei

09.50 Sorin Valer Russu

Apa, reper primordial al principiul „Din viață, prin moarte, la viață” în Sfânta Scriptură

10.00 Maria Veridiana Ghiurca

De la dogmă la dragoste: impactul deciziilor Conciliului de la Niceea asupra dinamicilor relațiilor de cuplu

10.10 Alina Pelteacu

Augustin despre convertirea la trup. O hermeneutică teologică a întrupării (online)

10.20 Anton Cioba

Ferite del cristianesimo contemporaneo: un'analisi ermeneutica del satanismo

10.30 Maria-Magdalena Țițonia

Semnificația semantică a datei Paștelui în tradiția bisericească și disputa contemporană

10.40 Florin-Bogdănel Timoș

Il Credo Niceno, riflesso nella teologia di San Giovanni Damasceno

10.50 Mihai Gherghel

„Biserici surori”: cadre, extindere și frontiere ecleziologice (online)

11.00 [Conversatorium](#)

11.20 [Pauză / Coffee break](#)

11.30 Mircea Cricovean

Politica fiscală a Imperiului Roman în contextul inflației și al intervenționismului statal din secolul al IV-lea

11.50 Alberto Castaldini

Il Concilio din Nicea: una lettura filosofico-politica (online)

12.10 Olena Peniazieva

The Catechist as a Witness and Servant of the Apostolic Tradition: Between the Transmission of the Faith and the New Evangelization (online)

12.30 Răzvan Iacob Vasile

Hermeneutica Canoanelor Niceene: de la contextul Antichității târzii la interpretarea în Biserica Catolică orientală contemporană

12.50 Călin Dușe

Saint Hilary of Poitiers/Pictavium - a defender of Nicene faith

13.10 [Conversatorium](#)

13.30 Încheierea lucrărilor

PREZENTARE PARTICIPANȚI ȘI REZUMATE

pr. prof. univ. dr. habil. Cristian BARTA

Profesor universitar și decan al Facultății de Teologie Greco-Catolică a Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca. Specializat în teologie fundamentală și dogmatică, în istoria Bisericii și a teologiei greco-catolice românești, este editor-șef al revistei „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica”. Din cărțile publicate: *Biserica Greco-Catolică din România. Identitate ecleziologică și statut canonic*, *Epistemologie teologică*.

De la *Lógos* la *Pnèuma*: Simbolul de credință de la Nicea (325), între definirea dogmatică și experiența eclezială

Simbolul de credință formulat la primul Sinod ecumenic de la Nicea (325) reprezintă un moment esențial din istoria și din viața Bisericii. Ireductibil la o simplă formulă doctrinară, simbolul constituie mărturia vie a comunității de credință aflate în tensiunea dintre fidelitatea față de Revelația biblică și necesitatea de a o exprima în termeni inteligibili și universali. Tema „De la *Lógos* la *Pnèuma*”/„De la *Cuvânt* la *Spirit*” sintetizează tocmai această dialectică: pe de o parte, *Lógos*-ul – Cuvântul revelat și întrupat, primit prin credință și formulat dogmatic, iar pe de altă parte, *Pnèuma* – Spiritul Sfânt, prezent în dinamica vie a Tradiției care insuflă și depășește formulele rigide, cu un rol esențial în receptarea eclezială a definițiilor dogmatice. În felul acesta, Simbolul de la Nicea se prezintă ca un act de sinteză și totodată de discernământ eclezial, care prezintă adevărurile credinței fără a le închide ermetic, lăsând spațiu lucrării continue a Spiritului Sfânt. Conținutul și semnificațiile Simbolului se actualizează permanent în Biserică nu doar prin dialogul dintre credință și cultura prezentului, ci mai ales prin participarea actuală la relația dintre *Lógos* și *Pnèuma*.

dr. Cristian BĂDILĂ

teolog, istoric al creștinismului timpuriu, eseist și poet român, este recunoscut pentru contribuțiile sale în patristică și traducerea comentată a Septuagintei. Autor a numeroase volume din care amintim *Manual de anticristologie*, *Metamorfozele Anticristului la Părinții Bisericii*, *Plotin – un mistic păgân*, *Glafire*. Cu o abordare interdisciplinară, aduce o contribuție unică la dialogul dintre cultură, spiritualitate și artă, este o voce bine definită în peisajul intelectual contemporan, un exemplu fiind proiectul *Manuscrise pictate* care aduce în contemporaneitatea plină de copii virtuale semnificația plină de forță a manuscriselor medievale.

Contextul, miza și sursele istorice ale Sinodului de la Nicea 325

pr. dr. Cristian BĂLĂNEAN

Preot greco-catolic, avocat și doctor în teologie, membru al *Centrului de studii și cercetări de frontieră în teologie* (Cluj-Napoca), a publicat numeroase lucrări de specialitate și cărți prin care aduce o reală dezvoltare filosofiei și teologiei și dialogului dintre ele, din care amintim: *Rădăcinile creștinismului și dimensiunea lui eclezială în primele două secole, Islamul - o temă recurentă în Europa*.

„Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire”: perpetuări și receptări (neo)origeniste în eschatologia lui Balthazar și Rahner

În prima parte a prezentării, în încercarea de a desluși rațiunile introducerii expresiei credale „care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire” și semnificația ei subiacentă, va fi susținută teza raportării părinților conciliari la concepția eschatologică origenistă, pornind (înspre amonte) de la comentariul sfântului Toma de Aquino la Simbolul Apostolilor. Apoi, după o scurtă trecere în revistă a soartei canonice a apokatastazei lui Origen, în a doua parte a prezentării vor fi expuse principalele idei din gândirea teologică speculativă despre iad ale lui Hans Urs von Balthazar și Karl Rahner, privite ca perpetuări și receptări specifice ale unor nuanțe din concepția origenistă care au reușit să treacă de filtrul magisterial de selecție al Conciliului de la Niceea.

pr. prof. univ. dr. habil. Alexandru BUZALIC

Facultatea de Teologie Greco-Catolică a Universității Babeș-Bolyai, specializat în teologie sistematică și ecesiologie, autor a numeroase lucrări de specialitate, printre care *De Trinitate. Din problematica teologiei trinitare, Ekklesia – din problematica ecesiologiei contemporane, Crepusculul civilizațiilor, Migrație și religie*.

Niceea, un salt calitativ în istoria creștinismului

După Edictele de toleranță de la Sardica (311) emis de Galerius și de la Milano (313) date de Licinius și Constantin cel Mare, creștinismul dobândește statutul de religie reprezentată la nivel social prin Biserică. În femomenologia religiei ne aflăm în fața unui salt calitativ care marchează trecerea de la manifestarea credinței la nivelul comunităților primare, structurate conform funcțiilor *mărturie*, *leitourghiei* și *diakonie*, la instituționalizarea Bisericii care devine un partener de dialog cu puterea politică a timpului. Din necesitate se dezvoltă corpul legislativ canonic, se stabilesc jurisdicțiile episcopilor și se ierarhizează conform filiației față de principalele centre, recunoscute ulterior ca Patriarhii. Prin Conciliul de la Niceea (325) se normează mărturisirea de credință ortodoxă și se deschide calea dezvoltării magisteriale a teologiei în catolicitatea Bisericii.

dr. Alberto CASTALDINI

Filosof, teolog și antropolog italian, membru de onoare al Institutului de Istorie *Nicolae Iorga* al Academiei Române, doctor *honoris causa* al Universității *1 Decembrie* din Alba Iulia, profesor *honoris causa* al Universității *Babeș-Bolyai*. Autor a mai multor cărți printre care: *Ipoteza mimetică. Despre evrei și originile modernității, Giovanni Papini: la reazione alla modernità*.

Il Concilio din Nicea: una lettura filosofico-politica

drd. Sergiu CHIRILOAEI

doctorand în Teologie morală la Universitatea Santa Croce, Roma

La crisi della libertà nella postmodernità: verso una cultura dell'indifferenza

La libertà, dimensione fondamentale dell'esistenza umana, è al centro della riflessione filosofica dall'antichità fino ai nostri giorni. Nel contesto postmoderno, caratterizzato da una tensione tra l'assolutizzazione dell'autonomia individuale e la riscoperta della natura relazionale della persona umana, emerge la necessità di comprendere la postmodernità stessa e il suo superamento dei paradigmi moderni, segnati da razionalismo e grandi narrazioni. Attraverso un'analisi filosofica e teologica, l'articolo esplora come la riduzione della libertà a mera autonomia individuale alimenti una cultura dell'indifferenza, favorendo relativismo morale, frammentazione dei legami interpersonali, indebolimento della coesione sociale e una crisi del senso esistenziale. Questi fenomeni si manifestano in ambito politico, sociale e bioetico, evidenziando i rischi di un'etica priva di fondamenti trascendenti. In risposta, si propone un modello di libertà relazionale, radicato nella verità, nella responsabilità e nella solidarietà, capace di contrastare l'isolamento e di promuovere una società autenticamente umana.

pr. drd. Anton CIOBA

doctorand, Școala Doctorală de Teologie și Studii Religioase, Universitatea Babeș-Bolyai

Ferite del cristianesimo contemporaneo: un'analisi ermeneutica del satanism

1700 years ago, Christianity was drawing up its doctrine and responding to challenges launched by the heresies of the time. Even today, it has no shortage of challenges and is forced to constantly update its methods of proclaiming the truths of faith in order to continue to be a light for its followers.

Among the challenges of Christianity today are also satanic sects. The present work aims to provide a hermeneutical analysis of Satanism, analysing this pseudo-religious phenomenon from the point of view of the Holy Scripture, the patristics, and the magisterium, also highlighting the scientific resources related to Satanism, approaching it from a sociological, psychological, and psychiatric perspective

pr. conf. univ. dr. Lucian COLDA

Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității 1 Decembrie 1918 din Alba-Iulia, expertiză în patristică și literatură post-patristică, cărți publicate: *Patriarhul Fotie cel Mare al Constantinopolului, dezvoltări teologice, Frumosul și esteticul ca paradigme divine la Sfântul Dionisie Pseudo-Areopagitul și Toma d'Aquino*

Intre Apus și Răsărit: Sfântul Hosius de Cordoba, apologet și garant al dreptei credințe niceene

pr. prof. asoc. dr. Mircea CRICOVEAN

Preot și profesor asociat pe discipline economice, doctor în teologie și științe economice. Activitatea științifică s-a concretizat în publicarea unor volume și studii de specialitate de interes economic și teologic dintre care amintim *Teologia scrisorilor ambroziene și Destinatarii și problematica scrisorilor vasiliene*.

Politica fiscală a Imperiului Roman în contextul inflației și al intervenționismului statal din secolul al IV-lea.

dr. h.c. prof. PhDr. Pavol DANCÁK PhD.

Head of Department of Philosophy and European Studies at University of Prešov. One of the renowned philosophers, theologians and researchers from Slovakia. He has published numerous books and specialized articles in the country and in world, being one of the closest collaborators of the FTGC, Oradea Department.

Philosophical-theological reflection on the absence of the concept of logos in the nicene-constantinople creed

pr. conf. univ. dr. habil. Lucian DÎNCĂ

Facultatea de Teologie Catolică din Universitatea București, directorul Școlii Doctorale de Teologie și Studii Religioase, expertiză în patristică și istoria creștinismului timpuriu, din cărțile publicate: *Experiența conciliară a Bisericii în primul mileniu*, *Conciliile ecumenice: Niceea I și Constantinopol I*, *Conciliile ecumenice: Niceea II și Constantinopol II*.

Sfântul Atanasie de Alexandria apărător al dogmei niceene

Învățătura preotului Arie a stârnit discuții aprinse și controverse legate de identitatea ontologică a lui Isus din Nazaret, Fiul lui Dumnezeu; pentru Arie și adepții lui, Fiul este prima creatură a lui Dumnezeu prin care a făcut cerurile și pământul, de aceea nu poate fi numit Dumnezeu în sensul adevărat al termenului, ci o divinitate secundă în rang, subordonat Tatălui, ontologic vorbind. Conciliul de la Niceea, confruntându-se cu această doctrină, promovează un Simbol al credinței ce va deveni de acum înainte norma ortodoxiei creștine, în care se regăsesc două expresii extra-biblice, „Fiul deoființă cu Tatăl” și „Fiul născut din esența Tatălui”, care susțin explicit egalitatea ontologică a Fiului cu Tatăl. Sfântul Atanasie scrie, în particular, două lucrări însemnate, obiectul acestei expuneri, *De decretis*, în care explică sensul celor două expresii în gândirea părinților conciliari, și *De synodis*, în care arată inconsistența dogmatică a arienilor care simt nevoia să întrunească nenumărate sinoade pentru a contracara și a propune noi expresii prin care să anihileze dogmatica niceană.

pr. lect. univ. dr. habil. Călin DUȘE

Profesor de patrologie, este expert și în istorie eclezială, având numeroase cărți de specialitate, fiind un prolific autor, dintre cărțile publicate amintim: *Imperiul roman și creștinismul în secolul I*, *Persecuțiile și martirii creștini din secolul I*.

Saint Hilary of Poitiers/Pictavium - a defender of Nicene faith

pr. prof. univ. dr. Edward G. FARRUGIA, SJ

Professor of Eastern Dogmatic Theology and Eastern Patrology, Pontifical Oriental Institute, Rome. Published books: *Did Bergson's Moral Thinking Undergo Radical Development?* (Anne Arbor, Michigan, 1973); *Aussge und Zusage: Zur Indirektheit der Methode Karl Rahners veranschaulicht an seiner Christologie* (Rome, 1985), *A Concise Dictionary Of Theology* (with G. O'Collins SJ). Has also written numerous articles and book-reviews about philosophy, theology, Eastern theology, spirituality, and history, in English, German, Italian, French, and Maltese

Nicaea I: innovation or renovation?

Comunicarea examinează în ce măsură primul conciliu ecumenic (325) a fost o inovație sau o reînnoire a teologiei creștine. Nicaea I a introdus un nou model de consultare a întregii Biserici, marcând trecerea de la sinoade locale la concilii universale și inaugurând colaborarea dintre împărat și episcopat. Elementul definitoriu al conciliului – termenul *homoousion* – a clarificat credința în divinitatea deplină a lui Hristos, dar a introdus și o teologie mai tehnică, cu riscul de a îndepărta expresiile spontane ale credinței. Această tensiune a dat naștere atât scolasticii, cât și unei teologii mai profunde a Bisericii. Analiza canoanelor arată o combinație de rigoare disciplinară și continuitate cu tradițiile existente. Niceea I a fost totodată inovatoare, prin „botezarea” unui termen filosofic străin, și renovatoare, prin reafirmarea vechilor rânduieli ecleziale.

pr. drd. Mihai GHERGHEL

doctorand, Școala Doctorală de Teologie și Studii Religioase, Universitatea Babeș-Bolyai

„Biserici surori”: cadre, extindere și frontiere ecleziologice

Expresia „Biserici surori”, relansată după Vatican II (UR; Anno ineunte, 1967), desemnează raporturi fraternală între Biserici particulare (catolice și ortodoxe) după modelul primului mileniu. Nota Congregației pentru Doctrina Credinței delimitează uzul legitim: Biserica lui Cristos este una și „subzistă” deplin în Biserica Catolică (LG 8), deși elemente de sfințenie și adevăr există și în afara ei. Sunt respinse interpretările care ar pune pe același plan „două Biserici surori” (Catolică și Ortodoxă) la nivel universal sau care ar alimenta un relativism ecleziologic. Corect înțeles, conceptul rămâne util ecumenismului: susține dialogul „pe picior de egalitate”, schimbul de daruri și căutarea comuniunii depline fără diluarea identității.

drd. Maria Veridiana GHIURCA

doctorand la Școala doctorală de psihologie, Universită Pontificia Salesiana, Roma

De la dogmă la dragoste: impactul deciziilor Conciliului de la Niceea asupra dinamicilor relațiilor de cuplu

drd. Mihaela GOȚIA

doctorand, Școala doctorală de Teologie și Științe Religioase, Universitatea Babeș-Bolyai

Structuri sacre și adaptare culturală: studiul rezilienței creștine prin lentila fenomenologiei religiei

Reziliența creștinismului, capacitatea sa de a persista și de a se adapta pe parcursul a peste două milenii, este un fenomen complex, analizabil prin lentila fenomenologiei religiilor, care oferă înțelegerea experienței transcendente și relevă importanța flexibilității sale doctrinare pentru lumea modernă. Doctrina trinității și a mântuirii prin har oferă o structură teologică robustă, capabilă să absoarbă influențe externe și să răspundă provocărilor. Această doctrină modelează o paradigmă antropologică integrală, integrând corpul, sufletul și spiritul, ceea ce o face rezilientă în contexte istorice dramatice și în fața secularizării din modernitatea actuală.

doc. ThDr. Marcel MOJZEŠ, protoiereu mitrofor

The Reverend Fr. Marcel Mojzeš, lecturer in liturgical theology and spirituality of the Christian East at the Ecclesiastical Faculty of Greek Catholic Theology of the University of Prešov, Slovakia. A theologian professor, he has made numerous contributions to the field of Christian history and spirituality.

San Pafnuzio come il difensore del clero uxorato al Primo concilio ecumenico di Nicea

prof. univ. dr. Ines Angeli MURZAKU Ph.D.

Professor of Religion at Seton Hall University in New Jersey, Director of Catholic Studies Program and the Founding Chair of the Department of Catholic Studies at Seton Hall University. Dr. Murzaku's previously published books include: *Mother Teresa: The Saint of the Peripheries*, *Life of St Neilos of Rossano Monasticism in Eastern Europe and the Former Soviet Republics*

Nicaea 325: Where Tradition Met Innovation

drd. Alina PELTEACU

doctorand, Școala Doctorală de Teologie și Studii Religioase, Universitatea București

Augustin despre convertirea la trup. O hermeneutică teologică a întrupării

Această prezentare explorează relevanța antropologiei lui Augustin în secolul al XXI-lea din perspectiva hermeneuticii teologice a întrupării așa cum este afirmată de teologul John Panteleimon Manoussakis, care introduce conceptul de „convertire la trup”, cu referire la Confesiunile episcopului de Hipona, ca o a treia convertire, alături de cele deja cunoscute, ale minții și inimii. Bazându-se pe afirmația fundamentală a creștinismului: „Cuvântul S-a făcut trup” (In 1,14) expunerea clarifică faptul că nu trupul se transformă în Cuvânt și nici carnea trupului nu are nevoie să fie spiritualizată. Augustin evidențiază aceasta prin inversarea ierarhiei tradiționale a simțurilor, acordând prioritate simțului tactil, prin folosirea parabolei fiului risipitor pentru a pune accentul pe importanța trupului și prin limbajul care subliniază foamea, mâncarea și ospățul. Discuția se aliniază punctului de vedere al lui Manoussakis că scopul principal al lui Augustin în Confesiuni nu este de a spiritualiza trupul ci de a întrupa spiritul. Acest cadru oferă o perspectivă fundamentală pentru hermeneutica teologică a întrupării pe care Augustin o formulează pornind de la reflecțiile sale asupra creației umane după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, în contextul dezbaterilor niceene din secolul al IV-lea.

Olena PENIAZIEVA

Director of the Catechetical Commission of the Odesa Exarchate UGCC.

The Catechist as a Witness and Servant of the Apostolic Tradition: Between the Transmission of the Faith and the New Evangelization

In the light of the 1700th anniversary of the First Council of Nicaea, which established the foundations of doctrinal orthodoxy and the apostolic faith, the report examines the figure of the catechist as a contemporary servant and witness of the same Tradition. It considers catechetical ministry as not only a pedagogical or educational function, but as an expression of living participation in the apostolic transmission of the faith, in communion with the whole Church. Special attention will be paid to the place of the catechist in the new evangelization, his vocation to witness and the formation of new disciples of Christ.

The report also touches on the synodal aspect of the catechetical mission, which is carried out in community, in the spirit of listening to the Word of God and discerning the gifts of the Holy Spirit. Thus, the catechist appears as an important figure in the renewal of the church tradition without breaking with its sources — in fidelity to Tradition and openness to innovation inspired by the Holy Spirit.

pr. drd. Sorin Valer Russu

doctorand, Școala Doctorală de Teologie și Studii Religioase, Universitatea Babeș-Bolyai

Apa, reper primordial al principiul „Din viață, prin moarte, la viață” în Sfânta Scriptură

pr. prof. univ. dr. Vasile STANCIU

Teolog, compozitor și dirijor, specialist în Muzică Bisericească, Tipic și Ritual Bisericesc, care a deținut funcția de decan al facultății timp de două mandate (2012–2016, respectiv 2016–2020) și pe cea de director al Școlii Doctorale „Isidor Todoran” (2020–2024).

Părinții Bisericii și Muzica

drd. Florin Bogdănel TIMOȘ

doctorand, Școala Doctorală de Teologie și Studii Religioase, Universitatea Babeș-Bolyai

Il Credo Niceno, riflesso nella teologia di San Giovanni Damasceno

Il Credo niceno è uno dei testi più importanti della storia del cristianesimo, formulato nel 325 durante il Concilio di Nicea, da tutta la Chiesa. Attraverso questa confessione di fede cristiana, viene espressa in modo essenziale una chiara testimonianza teologica sulla natura di Dio, di Cristo e dello Spirito Santo. Per quanto riguarda la teologia di san Giovanni Damasceno, egli è uno dei più importanti teologi del VIII secolo della Chiesa e, pur essendo vissuto nel periodo post-niceno, ha dato un contributo fondamentale allo sviluppo e alla comprensione della teologia dogmatica, compreso il significato del Credo niceno. Grazie al suo contributo, i canoni del Concilio di Nicea diventano non solo una formula liturgica recitata durante la Santa Messa, ma anche un quadro sistematico per la comprensione dei dogmi. In questo modo, egli garantisce la trasmissione e la chiarezza della dottrina senza eresie di fronte alle controversie teologiche dell'epoca.

drd. Maria-Magdalena ȚIȚONIA

doctorand, Școala Doctorală de Teologie și Studii Religioase, Universitatea București

Semnificația semantică a datei Paștelui în tradiția bisericească și disputa contemporană

Problema datei Paștelui a depășit întotdeauna cadrul calendaristic, implicând dimensiuni teologice, ecleziologice și semantice. Conciliul I Ecumenic de la Niceea (325) a stabilit criteriile unității celebrării, în spiritul dorinței exprimate de Constantin cel Mare ca „unitatea credinței să se arate în unitatea sărbătorii” (Eusebiu, Viața lui Constantin). În tradiția patristică, Paștele nu este doar o zi, ci „trecerea de la cele trecătoare la cele veșnice” (Sf. Maxim Mărturisitorul), eveniment care transfigurează timpul. Astfel, data Paștelui semnifică deopotrivă reper temporal, simbol al unității ecleziale și memorie pascală. În modernitate, diferențele de calendar au fragmentat din nou celebrarea, iar încercările de stabilire a unei date comune reiau spiritul niceean. Actualitatea Paștelui rămâne, însă, aceea exprimată de Ioan Gură de Aur: „sărbătoarea sărbătorilor... care se prelungește în veșnicie”.

pr. dr. Răzvan Iacob VASILE

Doctor în Drept Canonic Oriental la Institutul Pontifical Oriental din Roma, profesor asociat la Facultatea de Teologie Greco-Catolică (UBB).

Hermeneutica Canoanelor Niceene: de la contextul Antichității târzii la interpretarea în Biserica Catolică orientală contemporană